

המשנה השניה יין נסך וכו' כונת המשנה לבאר ענין יין נסך שנתערב בדברים אחרים ר"ל שלא בין ואמר על זה יין נסך שנפל על גבי ענבים ידיחם והם מותרות ואם היו מבוקעות אסורות ומעשה בביתוס בן זוגן שהביא גרוגרות בספינה ונשברה חבית של יין נסך על גביהן ובא מעשה לפני חכמים והתירו ואמרו לו זה הכלל כל שבהנאתו בנותן טעם אסור וכל שאינו בהנאתו בנותן טעם מותר וכן חומץ שנפל לתוך גריסין אמר הר"ם הראוי להשלים לישון המשנה כך ואם היו מבוקעות והיה בהנאתו בנותן טעם אסורות ואם לא היה בהנאתו בנותן טעם מותרות ומעשה בביתוס בן זוגן ואמרו שנפל לתוך הגריסין כשהיו הגריסין רותחין הוא שהוא פוגם מתחלה ועד סוף כי מה שקורא המשנה יש בהנאתו בנותן טעם הוא הענין שקורא התלמוד נותן טעם לשבח ר"ל שאותו הטעם משביחו וממתקו והוא הענין בעצמו ר"ל בהנאתו בנותן טעם כאלו אמר יש בטעמו הנייה וזה שהמשנה קוראתו שאין בהנייתו בנותן טעם

כלומר שאין הנאה בו כשנמצא אותו הטעם והוא שקורא התלמוד נותן טעם לפגם ומן המבואר שזה יארע בין שני מינין כלומר מין בשאינו מינו ויש בזה ארבעה חלוקים החלוק האחד שיתערב דבר בדבר ויפסידו אם בטעמו אם בריחו בשעתו ולאחר זמן כלומר שאינו סר קלקולו ממנו מתחלה ועד סוף והוא כגון שמנינות הבשר או הדג שנתערב עם הדבש שהוא מפסידו תמיד והחלוק השני שהיה הדבר שנתערב משביח הדבר שנתערב בו בשעתו ואח"כ בעירוב היין בתבשיל הבשר או בתבשיל הדג וזהו הנקרא משביח מתחלה ועד סוף והחלוק השלישי שישביח טעמו לשעתו ולאחר זמן מפסידו כעירוב שמנינות הבשר והחלב עם החמאה לפי שהוא מיטיב טעמו וריחו ובאטו ואח"כ מפסידו המים משביחו בגוון וזהו הנקרא משביח ולבסוף פוגם והחלוק הרביעי שמפסידו לפי שעה וברוב הימים משביחו כגון עירוב הדבש ביין שהוא מקלקלו מיד ולבסוף יתחזק עליו האויר וכן היין ואז יהיה הדבש מה שמוסיף לו ריח טוב וזכות העין וחדוד ועל זה שבת היין וזה נקרא פוגם מעיקרו אמנם פוגם מתחלה ועד סוף אין צריך לומר שהוא מותר בכל האיסורים והשני חלקים הנשארים לא נתבאר בתלמוד אי זה מהם אסור ואי זה מהם מותר ולפי שניהם אסורין ועל זה התנו בגריסין רותחים לפי שאם הם קרים הוא מתקן טעמו לשעתו ואח"כ כשמערב אותם ומרתיחן בחדוד החומץ יפסיד טעמם.

אמר המאירי יין נסך שנפל על גבי ענבים ידיחם פירוש שהענבים שלמים ועוקציהם מחוברים עמהם ונמצא שאין היין נכנס לתוכן ומעתה ידיח את הענבים במים והם מותרין באכילה ויין היוצא מהם בכתייה אע"פ שנפל עליהם הרבה ובכדי נתינת טעם ואם היו מבוקעות שנמצא היין נכנס למוח שבהם ושוב אינו יוצא בהדחה אסורות פירוש אם נפל שם בכדי נתינת טעם אלו היה הטעם נכר ואסורות אפילו בהנאה אלא שמ"מ ימכרו לגוים חוץ מדמי יין נסך שבהם וגדולי המפרשים כתבו שאם הענבים מעוכים ונטולים מעוקציהם כמבוקעות הן וכן יראה מתלמוד המערב שאמרו שם גדלדל חותמן הרי הן כמבוקעות ומ"מ אם לא נפל שם בכדי נתינת טעם מותרין באכילה שהיין שנפל שם אינו מין אחד עם הענבים ואפילו היה יין הנמשך לשעתו שהוא שוה בטעם לענבים המבוקעות מ"מ אינו שוה לו לקרא מינו לאסור במשהו שאין הולכין אחר הטעם אלא אחר השם והרי זה בשם יין וזה בשם ענבים ויין נסך בשאינו מינו בנותן טעם ופי' חכמי האחרונים שאפילו היה יין נמשך מתוך הענבים המבוקעות ונפל שם יין נסך אומרים סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו והוא החרצנים והגוים רבה עליו ומבטלו כדין כל מין המתערב במינו ודבר אחר.

ואירע שיהיה דבר נתינת טעם ויהיו בה ענבים שאינם